

Ольга Керц

ЦЕРКОВНО-ІСТОРИЧНА ТЕМАТИКА В РИМО-КАТОЛИЦЬКИХ МАС-МЕДІА УКРАЇНИ: НАПРЯМИ, ФУНКЦІЇ, КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

Виділено основні напрями розгортання церковно-історичної тематики в мас-медіа Римо-католицької церкви в Україні. Окреслено функції, які найчастіше реалізуються в цьому тематичному діапазоні. Виявлено особливості висвітлення означених тем католицькими часописами, проаналізовано ідейно-концептуальні засади публікацій.

Ключові слова: історія, тематика, мас-медіа, Римо-католицька церква, Україна.

Выделены основные направления презентации церковно-исторической тематики в масс-медиа Римско-католической церкви в Украине. Определены функции, которые чаще всего реализуются в этом тематическом диапазоне. Выявлены особенности освещения указанных тем католическими журналами, проанализированы идейно-концептуальные основы публикаций.

Ключевые слова: история, тематика, масс-медиа, Римско-католическая церковь, Украина.

The main directions of church-historical themes elaboration in the media of the Roman Catholic Church in Ukraine have been highlighted. The most typical functions in this thematic range have been outlined. The peculiarities of these topics coverage in Catholic media have been revealed, ideological and conceptual bases of publications have been analyzed.

Key words: history, themes, media, the Roman Catholic Church, Ukraine.

Останні соціологічні дослідження свідчать, що рівень довіри українців до Церкви постійно зростає (+45% наприкінці 2014 р. і +44% у березні 2015 р.), а інститут Церкви «протягом усіх років існування України як незалежної держави очолює рейтинг довіри, поступившись лише в останній рік волонтерським рухам» [3]. Це свідчить про здатність Церков формувати громадську думку. Очевидно, що конфесії здійснюють вплив і за допомогою мас-медіа, які виходять під їх егідою. Римо-католицька церква на рівні офіційних документів оголошує ЗМІ важливим інструментом реалізації своєї діяльності: «Для багатьох людей досвід життя — це досвід медіа. Проголошення Христа мусить бути частиною цього досвіду. Природно, що, проповідуючи Господа, Церква повинна енергійно і вміло розвивати свої власні засоби масової комунікації. [...]

Католицьким комунікаторам слід бути відважними і творчими в розвитку нових мас-медіа та способів проголошення» [17, с. 413]. З огляду на наведене нам видається важливим і актуальним дослідження контенту римо-католицьких мас-медіа незалежної України, зокрема церковно-історичної проблематики як однієї із ключових.

Метою дослідження є виявлення напрямів розгортання церковно-історичної тематики в мас-медіа Римо-католицької церкви в Україні, функціонального призначення матеріалів цього пласту та особливостей підходів часописів до висвітлення означених тем. Для реалізації поставленої мети потрібно розв'язати такі **завдання**: опрацювати матеріали досліджуваної проблематики; виділити основні напрями розгортання церковно-історичної тематики; визначити функції, які реалізуються в цьому тематичному сегменті; проаналізувати ідейно-концептуальні засади публікацій.

Контент національних релігійних мас-медіа був предметом дослідження низки українських науковців. Так, А. Бойко в рамках різноаспектного вивчення православних видань 1900—1917 рр. розглядає тематичний зміст цих часописів [4]; М. Левчук простежує тематику волинських православних часописів [11] та морально-етичну проблематику православних видань Волині (1867—2006 рр.) [10]; М. Балаклицький зосереджується на вивченні контенту протестантських медіа в період незалежності України [1; 2]; І. Скленар досліджує проблематику сучасної церковної преси загалом [16]. Різні аспекти тематичного наповнення греко-католицьких ЗМІ аналізують В. Габор, М. Комариця, М. Лозинський, О. Рижко та ін. Наукова новизна полягає у тому, що пласт матеріалів церковно-історичної тематики власне римо-католицьких ЗМІ залишався поза увагою науковців.

Церковно-історична тематика розгортається в українських католицьких медіа в кількох напрямках, кожен із яких представлений в українському і зарубіжному контексті: 1) події історичного минулого (резонансні події, військові протистояння, історичні постаті, культурні здобутки; 2) історія Католицької церкви, її очільників; 3) сучасний стан Римо-католицької церкви (розвиток структури, діяльність священнослужителів, теми священницьких та чернечих покликань, місійної закордонної служби, сучасні загрози); 4) святі і святині (беатифікаційні процеси, паломництва до святих місць, релігійні святині).

Просвітницька функція римо-католицьких мас-медіа реалізується в дослідженні подій історичного минулого — своєрідному заповненні «білих плям» у суспільній свідомості чи акцентуванні найважливіших уроків історії. До останнього, зокрема, належить тема голодомору, яка у формі інформаційних заміток чи репортажів з відповідних богослужінь з нагоди річниць трагедії присутня майже в усіх католицьких виданнях з початку їх функціонування. Своєрідний екскурс місцями нищення людей голодом 1933 р. подає часопис «Діти Непорочної» (надалі — ДН) (2003. — № 4. — С. 11), у бюлетені «Slavogum apostoli» (надалі — SA) друкується «Пастирський лист Конференції римсько-католицьких єпископів України до вірних латинського обряду з нагоди річниці Голодомору в Україні», в якому висвітлюється офіційна позиція Церкви щодо подій 1933 р.: «До теперішнього дня багато держав, в тому числі Ватикан, визнали, що голод на Україні був злочином проти людства. [...] І Церква завжди захищає свободу і добро кожної людини» [14]. Інший підхід використовує «Парафіяльна газета» (надалі — ПГ) — часопис передає трагічну історію епохи через історію простої жінки у публікації «Пані Броніслава і великий голод» (1998. — № 21. — С. 3—4).

Ще однією важливою проблемою в цьому тематичному спектрі, яку порушують часописи, — Чорнобиль. Так, газета «Радість віри» («Radość Wiary»; надалі — RW) подає матеріал «“No fate” що означає “Нема долі”», де згадуються події Чорнобильської катастрофи з прив'язкою до сучасності, — досліджується доля чорнобильських дітей (1995. — № 3. — С. 6). Матеріали цієї тематики з'являються у виданні з нагоди річниць трагедії, іноді — польською мовою (2001. — № 1. — С. 20).

Інша мета, яку ставлять перед собою часописи, — за допомогою історичного минулого показати, що католицизм є не чужим для українського народу, а події минулого — прикладом глибокої віри. Тобто реалізується пропагандистська функція. Так, часопис «Волання з Волині» («Wołanie z Wołynia»; надалі — WzW), де історична тематика представлена найширше з-поміж усіх католицьких ЗМІ України, з'ясовує, «Як використати нашу історію?», і констатує, що «пережиття наших предків, про яких ми навіть не чули, формують нас. [...] І добре, що можемо повертатися у нашій пам'яті

до того, що було заборонено. Старших людей з тих теренів, які залишаються ніби живою реліквією часу переслідувань, є щоразу менше. Відходять до дому Отця. Зустрічаю також земляків, котрим бракує благодаті віри, а серед них — молодих людей. З'являються тоді запитання: чи нові загрози Заходу, про які ми чули, а зараз уже доходять і до нас, були більше небезпечні від тих із комуністичного минулого? На землі люди ніби зайняті грою в життя. Подумки згадую не одне покоління родин, коли родинний дім був шанцем, об який розбивалося усіяке зло, а матері, сильніші від армії, були першими євангелізаторками» [18, с. 5].

Однією з основних цілей видання «Воляння з Волині», судячи з його контенту, є примирення поляків з українцями, укорінення думки, що ці нації споріднені. Найбільше це простежується в матеріалах саме історичної тематики. У публікації «Вчинки на медаль» йдеться про вручення медалей українцям, що рятували поляків у 1940-ві рр. (2009. — № 3. — С. 30); матеріали «Кров і вапно», «Як я пережив розстріл у Луцьку» — це розповідь в'язня про події 1941 р. в контексті т. зв. радянсько-польської війни (2009. — № 4. — С. 21—29).

У досліджуваних виданнях широко висвітлюються трагічні сторінки власне польської історії та сьогодення. Так, низка матеріалів присвячена трагічним подіям 2010 р: «Загинули в лісі під Смоленськом у дорозі до Катині», «Болісна втрата» (WzW. — 2010. — № 2. — С. 4—10).

Віра в те, що зі зміною поколінь змінюються люди (найчастіше — завдяки релігії), простежується у публікаціях про історичних агресорів та їх спадкоємців. У рамках пошуку дітей «Третього Рейху» у виданні «Ave Maria» (надалі — AV) подаються світоглядні основи нащадка відомого нациста Бормана, які просякнуті релігійністю і смиренністю: «“Тільки любов” — впевнений Борман-молодший» (1993. — № 6. — С. 2).

Цікавим є історичний пошук журналістів у контексті інших тематичних груп. Наприклад, часопис «Воляння з Волині» подає розвідку «Значення Острозької академії в інтелектуальному житті України XVI—XVII століть» (2009. — № 4. — С. 36—40).

Римо-католицькі видання України також досліджують сторінки власне історії Католицької церкви, які іноді є доволі дискусійними.

Схожі матеріали є не відстоюванням безсумнівної правоти Церкви, а радше застереженням на майбутнє. Наприклад, газета «Ave Maria» вивчає проблему церковної інквізиції, зауважуючи: «Інквізиція зі-йшла зі сцени європейської культури разом з епохою, що створила її. Однак це не означає, що припинили існування в сучасній культурі різні регіони і кризи. Не означає це також, що нинішній час не створює нових структур та інших форм репресій. Хочеться вірити, що вони щезнуть, поступившись місцем більш людським структурам і більш християнським» [6].

Широко представлена група матеріалів, в яких висвітлюється життя та діяльність католицьких священнослужителів. У часописах постійно діють відповідні рубрики: в бюлетені «Slavorum apostoli» — «Світочі минулого» (наприклад: «Несхвалений світоч» — публікація про життя священника О. Меня (2005. — № 3. — С. 31); у журналі «Волення з Волині» — «Луцькі єпископи» (як-от: «Ян Лосович», де досліджується діяльність волинського єпископа (2008. — № 2. — С. 48); в часописі «Парафіяльна газета» — «Святі на кожен день» (наприклад: портретний нарис «Святий Войцех, єпископ і мученик» (1997. — № 8. — С. 9); у журналі «Діти Непорочної» — «Постаті Церкви» («Св. Марія Магдалина» (2008. — № 3. — С. 13—16) тощо.

Велике значення для просвітницького напрямку мають матеріали, присвячені беатифікаційним процесам. За їх допомогою реалізується не лише інформаційна функція католицької преси (інформація про святих), а й пропагандистська і виховна, оскільки публікації подають образ благочестивого життя, а також реальними фактами зміцнюють довіру до Церкви, підтверджують її небесну, позаземну сутність. Схожу роль відіграють численні матеріали, присвячені темі об'явлень, а також подорожні нариси чи репортажі з паломництв до святих місць. Авторами цих публікацій найчастіше виступають миряни — учасники хресних ходів, що не лише забезпечує матеріалам яскравий ефект присутності, а й демонструє можливість кожного брати участь у творенні католицького медійного контенту. Це відображається вже у заголовках публікацій: «Щоб Христос царював в Україні. Щоденник учасника Подільського паломництва Летичів—Бердичів 1—9 липня» (ПГ. — 1994. — № 2. — С. 1), «Відчуття і враження від поїздки до святого Шарбеля» (ДН. — 2007. — № 1. —

С. 19—23). Таким чином, католицька періодика здійснює також й організаторську функцію.

Вагоме місце в римо-католицькій періодиці посідає тема життя отців Церкви — не тільки минулого, а й сучасності. Це передусім життя, діяльність і погляди Папи Римського, відомості про які супроводжують кожен номер майже усіх видань. Також часописи з'ясовують проблеми місії священника, ченців та черниць. У проповіді владики С. Падевського наголошується: «Священиків і єпископів хтось правильно назвав поколінням номадів — мандруючим, пастирським. Тому що вони ставлять палатку на якийсь час, знаючи, що скоро будуть йти далі. Мандрівники, переносячи намет, змінюють спосіб життя і мислення в нових умовах часу і простору (переклад наш. — *О. К.*)» [15, с. 12].

До цієї підгрупи відносимо і численні публікації до ювілеїв священників та їх освячень — це торжества, що супроводжуються портретними нарисами, промовами, вітаннями, репортажами з відповідних урочистих літургій, інтерв'ю з ювілярами тощо. Наприклад, у виданні «*Slavorum apostoli*» широко представлено святкування 50-ї річниці священства владики С. Падевського (2007. — № 1. — С. 4—24); у «Парафіяльній газеті» подається репортаж із святкування тридцятиріччя служіння Господу настоятеля парафії о. Яна Снежинського, а також пропонується його біографія (1998. — № 10. — С. 4). Ювілей слугує для отців приводом, щоб викласти свої світоглядні, релігійні та місійні погляди («Бог послав нас сюди жити, працювати і молитися» — це інтерв'ю з єпископом Яном Пурвінським з нагоди 5-річчя з дня призначення (ПГ. — 1996. — № 7. — С. 4).

Також широко висвітлюються церемонії освячення священників, що іноді подаються у формі фоторепортажу (RW. — 2002. — № 1. — С. 1—4; ін.). Не меншу увагу приділяють видання фактам смерті отців Церкви, що втілюється у таких же жанрових формах (наприклад, публікація «Місіонер любові» присвячена п'ятиріччю смерті екуменічного отця Антонія — це репортаж про зустріч священників (ПГ. — 1998. — № 10. — С. 4).

Дотичною до окреслених тем є проблема священницьких та чернечих покликань. Частина матеріалів фіксує т. зв. «кризу покликання» як у світі, так і в Україні зокрема, що сприймається як нега-

тивне явище. Так, в одній із публікацій констатується, що «Церква стає перед серйозною кризою покликань до священницького та чернечого життя, яка спостерігається у багатьох країнах світу. Вона має свій початок і одночасно супроводжується ще глибшою кризою віри» [13, с. 31]. Автори намагаються проаналізувати основні причини такої ситуації, які відносяться до соціальних проблем: лаїцизація суспільства (християнство як вияв немодності, відсталості), атеїзація, матеріалізація життя, язичницькі культури, спад приросту населення тощо. Закономірно, що в часописах з'являється низка матеріалів, мета яких — показати священницьке та чернече життя «зі середини», мотивувати до навернення. У подібних публікаціях реалізується пропагандистська функція католицьких мас-медіа. Також чималий масив публікацій цієї теми — в посланнях, листах отців Церкви (наприклад, «Лист святішого отця Івана Павла II до священників на великий четвер 1996 року в ювілейний рік своїх священницьких свячень» присвячено священницькому покликанню (ПГ. — 1996. — № 7. — С. 1, 4).

Іноді у публікаціях переплітаються теми науки і священства. Так, часопис «Ave Maria» подає розвідку «Чи був Микола Коперник священником? (переклад наш. — О. К.)» (1993. — № 6. — С. 4). Це ж видання у рубриці «Реальність, розум і релігія» пропонує погляди, переконання і доведення існування Бога відомими фізиками, біологами, хіміками та іншими представниками природничих наук (1991. — № 1. — С. 4).

Важливим у просвітницькому плані є масив публікацій (найчастіше реалізуються у формі подорожніх нарисів) про релігійні святині. Цікаво, що перелік культових місць охоплює як римо-католицькі храми та монастирі, так і святині інших конфесій (наприклад: «Доромільський Василіянський монастир св. Онуфрія» (ДН. — 2008. — № 1. — С. 13—14). Іноді на шпальтах видань вміщуються історичні нариси, як-от про історію костелів в Україні та за кордоном (RW. — 1994. — № 3. — С. 2).

Велику увагу католицькі мас-медіа приділяють закордонній місії службі. Матеріали цієї групи реалізуються у формі листів з місій, замальовок про католицьке життя Словаччини, Китаю, Аргентини, країн Африки тощо, рідше — у формі інтерв'ю з отцями, що працюють в інших країнах (наприклад розгорнуте інтерв'ю

з польським отцем, що працює в Аргентині, де він розповідає про особливості місійної служби у цьому регіоні (RW. — 1994. — № 1. — С. 3). Про небезпеку місій в мусульманських країнах йдеться у публікації «Лист з Африки», де наголошується: «Напевно знаєте, що проповідувати чи навертати відкрито у мусульманському районі — це, принаймні, небезпечно. Тому ми й намагаємося шукати різні способи і методи свідчення Божої любові» [12].

Мета більшості досліджуваних матеріалів також полягає в укоріненні конфесії на українських землях, доведенні, що католицька віра є глибоко утверджена в нашому соціумі. Церковне бачення проблеми подає владика С. Падевський в одній із своїх проповідей, опублікованих на сторінках католицького бюлетеня: «Можемо сказати, що пострадянський простір нашої дієцезії став пустелею руїн віри, надії і любові. Несприятливий тут простір для єпископської служби, оскільки, як висловлюються місцеві чиновники: «Католицтво — не наша віра», чужорідне тіло в суспільстві. Що ж, Ісуса теж хотіли вигнати за межі міста і життя (переклад наш. — О. К.)» [15, с. 13].

Видання відстежують матеріали (головним чином негативні) про Католицьку церкву і вступають із журналістами світських видань у дискусію. Так, часопис «Радість віри» вміщує дискусію з публікацією науковця, доктора Інституту релігії М. Бандрівського про місце і роль РКЦ, доводячи, що «Римо-Католицька Церква — це знак надії» (1997. — № 1. — С. 12); часопис «Ave Maria» в статті «Не струмінь, а повноводна ріка» полемізує з автором публікації в газеті «За вільну Україну», який вбачає в духовності РКЦ величезну загрозу для нашої країни — аж до втрати духовного суверенітету через ватиканську експансію (1993. — № 8. — С. 2).

Важливість місії Церкви в усталенні морально-етичних норм підноситься на світовий рівень. Так, в «Інтерв'ю зі Святійшим Отцем Іваном Павлом II» наголошується: «Великі основоположники огортали думкою єдність як економічну і політичну, так духовну і культуральну. З нинішньої ситуації виношу враження, що майже все зводиться до звичайного економічного виміру. Тому перед Церквою, її Головним Настоятелем і Єпископами стоїть велике завдання: захистити і дати можливість розвитку іншим надбаням та вартостям, на жаль, часто забутим» [5].

Важливе місце в аналізованих виданнях займають матеріали про розвиток структури Церкви в Україні: це інформація про будівництво храмів, каплиць, семінарій (RW. — 1996. — № 3. — С. 3; ін.), а також історичні огляди зародження і розвитку католицизму в регіонах країни (наприклад: «Католицизм в Криму» (ПГ. — 1996. — № 7. — С. 6).

Часописи також відстежують розвиток структури РКЦ у різних державах світу, реагують на утиски католиків в інших країнах. Так, подається звернення архієпископа Московського про обмеження прав католиків: «Останнім часом у країні розгорнули широкомасштабну антикатолицьку кампанію: мітинги і пікети, заборони на будівництво храмів, акти вандалізму й осквернення культових споруд, формування міфологізованого образу “католика-ворога” тощо. [...] Таким чином, сувора реальність фактично повертає нас у часи попереднього режиму, коли російські католики залишалися без пастирів і без нормальної духовної поживи (переклад наш. — О. К.)» [7].

Декларуючи відкритість для християн різних напрямів, Церква і відповідно конфесійні видання категорично негативно ставляться до різноманітних культів та сект. У рамках боротьби з останніми проводиться просвітницька робота — інформування про статuti, діяльність, викриття небезпеки тощо. У матеріалі «Увага! Секти» журналіст В. Копач наводить механізм втягнення в секту з поясненням причин: «“Агітатори”, бо так їх треба називати, виловлюють із суспільства людей, які мають якісь проблеми, з якими самі собі не можуть допомогти, людей, які загубилися в духовному світі і не знають ще правильної дороги, людей із релігійними кризами» [9]. Часто, спираючись на статистичні дані, причини втягнення в секту знаходять, зокрема, у взаємозв'язку з негараздами в сім'ї: «Перебування з матір'ю у сатаністів вже у ранньому дитинстві було значно коротшим... Стверджуємо, що мама для сатаністів явиться далекою, холодною... Молодь, яка належить до сатаністів, винятково критично оцінює поставу своїх батьків» [8].

Висновок. Таким чином, матеріали церковно-історичної тематики на шпальтах католицьких видань реалізуються у рамках інтерпретації подій історичного минулого, презентації історії Католицької церкви, аналізу сучасного стану Римо-католицької церкви, змалювання святих і святинь. Усі означені напрями розглядаються

як в українському, так і в зарубіжному контексті. Римо-католицька церква формує свій імідж завдяки реалізації у мас-медіа, які виходять під її егідою, пропагандистської функції: з одного боку, відбувається популяризація Церкви як інституту (висвітлення діяльності структурних підрозділів конфесії, портретні нариси і промови отців Церкви, діяльність щодо вирішення конфліктів, налагодження міжнародних та міжнаціональних зв'язків тощо), з іншого — пропагування моральних цінностей. Найбільш характерними для цієї тематичної групи також є просвітницька, організаторська та виховна функції. Вихідною позицією для формування контенту є морально-етичне підґрунтя.

1. Балаклицький М. Медіатизація протестантизму в Україні 1991—2010 років : монографія / М. Балаклицький. — Х., 2011. — 379 с.
2. Балаклицький М. Розвиток протестантської журналістики в Україні: генеза та сучасний стан : автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій : спец. 27.00.04 «Теорія та історія журналістики» / Балаклицький Максим Анатолійович. — К., 2014. — 28 с.
3. Більшість населення України відносить себе переважно до Православної церкви Київського патріархату [Електронний ресурс] // Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва». — Режим доступу: <http://dif.org.ua/ua/publications/press-relizy/bilshist-naselgo-patriarhatu.htm>.
4. Бойко А. А. Преса православної церкви в Україні 1900—1917 рр. Культура. Суспільство. Мораль : монографія / А. А. Бойко. — Дніпропетровськ, 2002. — 308 с.
5. Гавронський І. Інтерв'ю зі Святійшим Отцем Іваном Павлом II / І. Гавронський // *Radość Wiary*. — Дрогобич, 1994. — № 2. — С. 2.
6. Дил Я. Церковна інквізиція / Я. Дил // *Ave Maria*. — Вінниця, 1993. — № 8. — С. 4.
7. Звернення архієпископа Московського про утискання прав католиків до російських і міжнародних правозахисних організацій і всіх людей // *Radość Wiary*. — 2002. — № 1/2. — С. 5.
8. Ковальчик Р. Сатанізм / Р. Ковальчик // *Radość Wiary*. — 1994. — № 2. — С. 3.
9. Копач В. Увага! Секти / В. Копач // *Radość Wiary*. — 2005. — № 8. — С. 15.
10. Левчук М. А. Висвітлення морально-етичної проблематики на шпальтах преси православної церкви Волині (1867—2006 рр.) : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : спец. 27.00.04 «Теорія та історія журналістики» / Левчук Марія Андріївна. — К., 2008. — 17 с.

11. Левчук М. А. Преса Православної церкви Волині: тематичний аспект (За матеріалами часописів «Дзвони Волині», «Волинь православна») / М. А. Левчук // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. дев'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 28—29 жовтня 2005 р. — Л., 2005. — С. 522—525.
12. Лист з Африки // Католицький вісник. — 2010. — № 2. — С. 7.
13. Пастирське послання до віруючих з нагоди «Дня молитви про покликання у церкві» // Slavorum apostoli. — X., 2007. — № 1. — С. 31—35.
14. Пастирський лист Конференції римсько-католицьких єпископів України до вірних лагінського обряду з нагоди річниці Голодомору в Україні // Slavorum apostoli. — 2008. — № 3—4. — С. 21.
15. Проповедь владыки Станислава Падевского // Slavorum apostoli. — 2007. — № 4. — С. 12—14.
16. Скленар І. Сучасна церковна преса в Україні: головна проблематика / І. Скленар // Вісник Львівського університету. Сер. «Журналістика». — Л., 2003. — Вип. 23. — С. 257—269.
17. Церква і соціальна комунікація : найголовніші документи Католицької церкви про пресу, радіо, телебачення, Інтернет та інші медіа / упоряд. і наук. ред. М. Перун. — Л., 2004. — 440 с.
18. Чайка В. Як використати нашу історію? / В. Чайка, Г. Драус // Wołanie z Wołunia. — Остріг, 2008. — № 1. — С. 5—8.

Олена Кузнецова

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗАМІТОК У ПРЕСІ НА ВИДИ

Для визначення формату жанру замітки в пресі систематизовано та диференційовано замітки на види за певними ознаками; аргументовано відмінність поняття «замітка» від понять: «повідомлення», «інформація», «новина», «сенсація», «факт»; доведено помилкове зарахування до видів замітки малих форм інших жанрів: текстівки, анонсу, анотації, міні-рецензії, блиц-портрета, міні-огляду, міні-історії.

Ключові слова: *формат жанру, формат замітки, види заміток, диференціація заміток, повідомлення, сенсація, новина, факт, ефективність жанру.*

Для определения формата жанра заметки в прессе систематизированы и дифференцированы виды заметок за определенными признаками; аргументировано отличие понятия «заметка» от понятий: «сообщение», «информация», «новость», «сенсация», «факт»; доказа-